

Laholms kommun

Rektorn vid Lagaholmsskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Lagaholmsskolan
i Laholms kommun

Tillsyn i Lagaholmsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Laholms kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Lagaholmsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 27 februari 2013 och den 28 februari 2013.

Fakta om skolan

Lagaholmsskolan, som omfattar årskurserna 7 till 9 och har 361 elever, är centralt belägen i Laholm. Eleverna har gått årskurs 6 på Parkskolan, Mellbystandskolan eller Vallbergaskolan. Skolan leds av en rektor som i sin organisation har en biträdande rektor och en chefsassistent. De närmare 40 lärarna är indelade i fyra ämneslag. Elevhälsan är organiserad centralt och skolan delar denna resurs med de övriga skolorna inom skolområdet Lagaholmsspåret. På skolan finns ett elevcafé som sköts av en skolvärdinna och ett skolbibliotek som tre dagar i veckan är bemannat med bibliotekarie från stadsbiblioteket i Laholm. Elever som är mottagna i grundsärskolan finns inom skolbyggnaden. Dessa elever tillhör en egen skolenhet och har en egen rektor.

Nationell statistik visar att skolans meritvärde under perioden 2008 till 2012 har legat mellan 200 och 204 poäng. Andelen elever som minst nått målen i alla ämnen har under samma period varierat mellan 72 och 82 procent. Skillnaden mellan flickors och pojkars resultat har år 2012 minskat vad gäller meritpoäng och fler pojkar än flickor når samma år målen i alla ämnen. Behörighet till gymnasieskolan har de tre senaste åren haft en stigande trend och år 2012 var 93 procent av eleverna behöriga till gymnasieskolan.

Helhetsbedömning

Rektorn tillträdde sin tjänst som rektor för Lagaholmsskolan under hösten 2012 och den biträdande rektorn tillträdde i januari 2013. Trots den korta tiden vid skolan har rektorn god kännedom om skolans resultat och det inre arbetet. Flera av skolans processer är dock eftersatta eftersom det under de senaste fyra åren inte funnits någon kontinuitet i skolans ledarskap. Rektorn har påbörjat en översyn av skolans inre organisation och vidtagit åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd. Förändringar i de rutiner som styr arbetet med åtgärdsprogram har under en tid varit prioriterat i hela kommunen och på Lagaholmsskolan återstår att säkerställa elevhälsans medverkan vid upprättande av åtgärdsprogram och att förbättra samverkan mellan elevhälsan och lärarna på skolan.

Tillsynen visar inget annat än att miljön på skolan upplevs som trygg och att det råder studiero på lektionerna. Undervisningen behöver dock på flera områden utvecklas och omprövas. Under flera år har skolans meritvärde legat under rikets genomsnittsvärde och en förutsättning för att fler elever ska nå de högre kunskapskraven är att undervisningen utmanar eleverna och bättre anpassas för alla elevers behov och förutsättningar. Det är vidare viktigt att målen för utbildningen och de olika ämnenas kunskapskrav kontinuerligt tydliggörs för elever och deras vårdnadshavare samt att den information som ges i samband med utvecklingssamtalen avseende elevernas kunskapsutveckling förtydligas.

Tillsynen visar att lärarna saknar en samsyn kring hur elevernas inflytande över utbildningen och undervisningen ska gestaltas och skolan behöver arbeta fram modeller och strategier för elevernas medverkan i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Som ett led i detta behöver rektorn och lärarna gemensamt reflektera kring hur elevernas erfarenheter och tänkande bättre ska tas tillvara i undervisningen.

Rektorn behöver utveckla former och systematik för kvalitetsarbetet. Vid tillsynen saknar skolan ett dokumenterat kvalitetsarbete. Skolan saknar resultatsammanställningar och andra underlag som behövs för att rektorn och lärarna tillsammans ska kunna göra analyser och identifiera förbättringsområden. Sådana analyser behöver skolan göra för att skolans resultat ska omsättas i åtgärder och insatser för en högre måluppfyllelse.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Laholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Laholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Skolan ska för elever och föräldrar klargöra vilka mål utbildningen har.
- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn och lärarna för elever och föräldrar klargöra vilka mål utbildningen har. Målen för utbildningen konkretiseras i läroplanen och omfattar dels mål som avser elevens sociala utveckling, dels mål för elevens kunskapsutveckling. Enligt skollagen ska utbildningen främja elevernas lust att lära och lärarna ska enligt läroplanen anpassa undervisningen efter elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Lärarna ska vidare ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av intervjuer med representanter för elever och föräldrar samt av svaren från Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare inför tillsynen framkommer att skolan inte i tillräcklig omfattning informerar elever och deras vårdnadshavare om målen för utbildningen och kunskapskraven i läroplanen. Vårdnadshavare till elever i årskurs 7 har enligt rektorn inbjudits till ett allmänt informationsmöte följt av ett föräldramöte i samband med höstterminstarten. Trots dessa muntliga informationstillfällen anser föräldrarna att de inte fått ett tillräckligt klargörande av målen för utbildningen och hur skolan avser att arbeta för att uppnå dessa. Även elev- och lärarintervjuer visar att lärarna i sin undervisning inte i tillräcklig omfattning och inte i alla ämnen kontinuerligt klargör kunskapskraven och målen i läroplanen för eleverna. Intervjuerna i samband med tillsynen visar exempelvis att det varierar i vad mån lärarna inför olika arbetsområden beskriver och förklarar de mål som undervisningen ska behandla.

Intervjuer med elever, lärare och rektorn visar att skolan behöver bli bättre på att anpassa undervisningen så att den utmanar de elever som lätt når de högsta kunskapskraven att komma längre i sin kunskapsutveckling. En mer utvecklad samverkan med gymnasieskolan skulle exempelvis kunna åstadkommas då gymnasieskolan ligger i direkt anslutning till Lagaholmsskolan. Om skolan ska lyckas med att höja sitt meritvärde är det viktigt att undervisningen utmanar elevernas lust att lära och vilja att nå längre i sin kunskapsutveckling. Intervjuer med lärare och rektorn visar att flera elever i årskurs 7 riskerar att inte uppnå de mål som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen. Att så många elever har åtgärdsprogram upprättade ställer höga krav på att undervisningen förmår tillgodose de olika behov som finns. Tillsynen visar att det varierar i vad mån undervisningen i de olika ämnena utvecklas och omprövas för att bättre tillgodose alla elevers behov. Det finns exempel på ämnesundervisning där lärarna med stöd av sitt ämneslag mer systematiskt utbyter erfarenheter om olika framgångsrika arbetssätt i undervisningen. Rektorn är medveten om de skillnader som finns och har från och med innevarande läsår organiserat skolans lärare i ämneslag i syfte att stärka lärarnas möjlighet till ämnesdidaktiska samtal. Sådana samtal menar rektorn behövs för att undervisningen ska omprövas och utvecklas. Skolinspektionen bedömer det som viktigt att rektorn följer upp

och stödjer dessa processer. Rektorn behöver särskilt uppmärksamma de lärare som inte har ämneskollegor vid skolan så att dessa erbjuds möjlighet att diskutera och ompröva sin undervisning tillsammans med andra lärare.

Skolan ska se till att utbildningens mål klargörs för elever och föräldrar. Skolan ska genom att anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande främja elevernas lust att lära i syfte att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt.

Författning

4 kap. 14 § skollagen

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 1, Skolans värdegrund och uppdrag

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Laholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen. I detta innefattas att eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Eleverna kan vid intervjuerna endast ge ett fåtal exempel på hur de ges ett inflytande över undervisningen. I några ämnen får de diskutera och komma med synpunkter på lärarens planering och även utvärdera undervisningen efter ett avslutat arbetsområde. Intervjuer med lärare visar tydligt att det hos de enskilda lärarna finns olika föreställningar om vad ett inflytande över utbildningen och undervisningen innebär och i vad mån eleverna verkligen klarar av, och ska ges ett sådant inflytande. Eftersom det så tydligt framkommer att skolan saknar en samsyn kring uppdraget avseende elevernas rätt till inflytande behöver rektorn prioritera skolövergripande samtal som leder fram till en för skolan gemensam strategi och gemensamma åtgärder för hur elevinflytandet ska förbättras. Även eleverna behöver göras delaktiga i dessa samtal. Eftersom elev- och lärarintervjuer också visar att det på skolan finns exempel på hur elever ges ett reellt inflytande över undervisningen bör ett utvecklingsarbete ta tillvara de erfarenheter som dessa lärare har.

Skolan ska se till att eleverna ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Lgr 11 2.3, Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11 2.8, Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Laholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Vid utredning av behov av särskilt stöd ska samråd med elevhälsan ske.
- Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Om det befaras att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås har rektorn enligt skollagen skyldighet att se till att elevens behov utreds och att detta sker i samråd med elevhälsan. Rektorn ska vidare se till att åtgärdsprogrammet anger vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Tillsynen visar att Laholms kommun och Lagaholmsskolan det senaste året utarbetat nya former och rutiner för upprättande av åtgärdsprogram. Arbetet har lett fram till ett antal blanketter som ska tydliggöra processen och utgöra ett stöd för lärarna såväl vid utredning av elevens behov som vid själva upprättandet av åtgärdsprogrammet. Elevhälsan, som är gemensam för ett antal skolenheter inom kommunen, har tillsammans med skolans rektor och specialpedagog varit drivande i detta arbete. Det framkommer vid lärarintervjuerna att de nya rutinerna och mallarna inte är tillräckligt förankrade i organisationen och att lärarna tycker att det är svårt att skriva ett åtgärdsprogram. Lärarna menar vidare att blankettarbetet upplevs som tungrott och att risk finns att åtgärderna fördröjs. Det framkommer också att lärarna känner sig utlämnade och ensamma i arbetet med att utreda behov av stödåtgärder, identifiera rätt stödåtgärd samt ansvara för att stödåtgärderna blir genomförda. Skolan behöver förbättra samverkan mellan elevhälsans personal och lärarna så att de olika kompetenser som finns att tillgå tas tillvara såväl vid utredning inför åtgärdsprogram som vid genomförandet av de beslutade stödåtgärderna. Rektorn är

medveten om problemen och har inplanerade åtgärder för att komma tillrätta med detta.

Skolinspektionen har inför tillsynen granskat ett antal upprättade åtgärdsprogram och finner att de åtgärder som beskrivs i flera av dessa inte är tillräckligt förankrade i en utredning av elevens behov. Istället för att utgå från elevens behov tar åtgärderna i flera fall sin utgångspunkt i de problem som uppstår kring eleven. Intervjuer med representanter för elevhälsan och intervjuer med representanter för vårdnadshavare i samband med skolbesöket styrker detta. Om en elev riskerar att inte uppnå målen i ett eller flera ämnen behövs åtgärder som tydligt tar sin utgångspunkt i kunskapskraven samt en idé om hur undervisningen ska anpassas och vilka arbetssätt som ska prövas för att åtgärden ska ge eleven en möjlighet att lyckas. Att eleven ska få undervisning i en mindre grupp, få en dator, få ett personligt stöd kan exempelvis inte anses vara tillräckligt specificerade åtgärder. Skolan behöver också säkerställa att den lärare som får ansvaret för åtgärdens genomförande har den kompetens som behövs.

Rektorn ska se till att utredning inför beslut om åtgärdsprogram sker i samråd med elevhälsan. Rektorn ska vidare se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Laholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Eleverna ska informeras om grunderna för betygssättningen.
- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna informeras om grunderna för betygssättning och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Minst en gång per termin ska utvecklingssamtal hållas och en skriftlig individuell utvecklingsplan upprättas. Som underlag för utvecklingssamtalet ska det finnas skriftliga omdömen i de ämnen som

eleven fått undervisning i. Omdömena ska beskriva elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i kursplanerna. I den individuella utvecklingsplanen ska finnas en sammanfattning för insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Tillsynen visar att skolan brister i att säkerställa att eleverna får information om grunderna för betygsättning. Av intervjuer med elever framkommer exempel på att lärarens bedömning av en arbetsuppgift inte kommuniceras med eleven. Eleverna menar vidare att alla lärare inte förklarar varför de fått ett visst betyg. Vid intervjuer med lärarna ges exempel på hur skriftliga prov utformas så att vissa frågor kopplas till ett visst betygssteg och att detta är tänkt som ett sätt att tydliggöra för eleverna vad som krävs. När det gäller andra redovisningsformer än skriftliga prov ges inga exempel på hur betygsstegen tydliggörs för eleverna. Rektorn menar att ett viktigt uppdrag för ämneslagen är att arbeta med att utveckla skolans bedömningspraxis och med det nya betygssystemet.

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av exempel på skriftliga individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Dessa exempel, tillsammans med intervjuer vid skolbesöket, visar att skolan saknar en enhetlig form för dokumentationen och att kvaliteten i den information som ges i dokumenten varierar utifrån ämne och lärare. Det finns skriftliga omdömen som inte uppfyller kraven i förordningarna. Dessa omdömen saknar en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och de saknar också vägledning för vad som är nästa steg i elevens kunskapsutveckling. De individuella utvecklingsplaner som inte uppfyller kraven i författningarna saknar en sammanfattande beskrivning av de insatser som behövs för att eleven ska nå längre i sin kunskapsutveckling. Att konstatera att eleven "ska fortsätta ta ansvar", "läsa på hemma" och "vara muntligt aktiv" innebär inte att eleven får den vägledning och de insatser som de har rätt till. Rektorn är medveten om de ovan beskrivna bristerna och menar att avsaknaden av ett funktionellt webbserat verktyg försvårar och har försenat det utvecklingsarbete som behövs.

Skolan ska se till att eleverna informeras om grunderna för betygsättning. Skolan ska vidare se till att det av den skriftliga individuella utvecklingsplanen framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Skolan måste också se till att de skriftliga omdömen som upprättas inför utvecklingssamtalet ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i läroplanen.

Författning

3 kap. 15,17 §§ skollagen

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Laholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till att skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektorn ska se till att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Rektor har enligt skollagen ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten. Skolans resultat ska omsättas i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Kvalitetsarbetet ska vara dokumenterat.

Vid tillfället för skolbesöket saknar Lagaholmsskolan en dokumentation av kvalitetsarbetet. Tillsynen visar dock att rektorn har kunskap om skolans resultat och att hon har identifierat flera bristande processer på skolan samt att åtgärder och insatser påbörjats alternativt planeras inför kommande läsår. Ett årshjul för hur kvalitetsarbetet på skolan ska läggas upp kommer enligt rektorn att tas fram under vårterminen. Av tillsynen framgår att flera lärare låter eleverna utvärdera sin undervisning och att detta sker såväl skriftligt som muntligt, dock saknar skolan system och rutiner som gör att sådana utvärderingar sammanställs och analyseras på grupp- eller skolenivå. Skolinspektionen bedömer det som angeläget att i kvalitetsarbetet ta tillvara och analysera de klassutvärderingar som görs. Det är vidare viktigt att skolan påbörjar en systematisk uppföljning och analys av såväl kunskapsresultat som av andra för utbildningen viktiga mål i läroplanen. Först när skolan har analyserat sina resultat kan dessa omsättas i åtgärder för förbättring. Dokumentationen bör omfatta beskrivningar av hur kvalitetsarbetet ska läggas upp och hur lärare och elever ska göras delaktiga i arbetet. Vidare bör dokumentationen innehålla resultatsammanställningar, analyser av dessa samt en redogörelse för de åtgärder som skolan avser att arbeta vidare med.

Rektorn ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete i vilket skolans resultat omsätts i åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Författning

4 kap. 4 § skollagen

4 kap. 6 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Josefin Roos Wallin.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Inger Börjesson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas.

Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).